

PRO MUSICA

Szabadka nagy zenei hagyományokkal rendelkezik. Városunkban mindig különösen a kórusmuzsikát művelték szívesen. A jó kórusok sorába, amelyek megalakultak, hogy azután feledésbe merüljenek, a közelmúltban felzárkózott az a kamarakórus, amely rövid idő alatt szűkebb pátriánk határain kívül is hírnévre tett szert. Pedig különösebb óhaj, külsőség nélkül, majdhogyan alkalmi kórusként alakult.

Az 1968 októberében, a zeneiskola fennállásának századik évfordulója alkalmából megtartott ünnepi hangverseny után azonban ez a zenének-éneklésnek áldozó kis csoport, amely a nagy kórus puciny részét képezte csupán, úgy határozott, hogy továbbra is együtt marad. Megalakításának ötletét Égető Gabriella tanárnő és karnagy adta.

Az első próbán még csak hatan voltak, ám az énekelni vágyók száma hamarosan húszra emelkedett. A hetente kétszeri, egyórás gyakorlást már kezdetől fogva mindannyian a legkomolyabban fogták fel. Tagjai — orvosok, ügyvédek, tanárok, előadók, diákok — valamikor a zeneiskola növendékei voltak. Eleinte nem volt neve, majd egy próbán valamelyikük megemlítette, hogy felvehetnék a Pro musica — a zenéért — nevet, hiszen mindannyian a zene iránti szeretetből járnak énekelni.

A Pro musica első nyilvános fellépésére Csantavéren — ahol minden évben megtartják a zenekarok és kórusok községi szemléjét — került sor. Az itt elért jó eredmény után eljutott a vajdasági zenekarok és kórusok rumai szemléjére.

Tekintettel a tagok számára, már az első napoktól kezdve a kamaragyűtteseknek megfelelő zenei formát művelte. Műsorán régi mesterek dalai szerepelnek, köztük olyanok is, amelyeket manapság nagyon ritkán adnak elő.

A repertoár összeállítását a tagság teljes bizalommal a kórust vezénylő Égető Gabriellának engedte át, aki kiváló ismerője ennek a műfajnak.

Az 1970. év a kórus előadásmódjának állandó minőségi emelkedését jelenti, amit a közönség és a kritikusok elismerő szavai is igazolnak.

A Pro musica önálló hangversennyel az említett év februárjában lépett először a közönség elé az Eletjel irodalmi élőjátság rendezvényén a zeneiskola termében, rekordszámú hallgatóság előtt. Műsorán O. di Lasso, Palestrina, Janequian, Bach, Mokranjac és Kodály művei szerepeltek. Ez a koncert alkalom volt arra, hogy bemutassa egyéves komoly munkájának eredményét.

»A műsor már az első pillantásra ígéretes volt. Arra azonban nem gondoltunk volna, hogy az alig egy éve alakult Pro musica kamarakórus egy ilyen széles ívű, változatos programot nagyszerű produkciókkal tesz még élvezetesebbé« — írta a hangversenyről egy kritikus.

Ugyancsak ebben az évben volt alkalmá a kórusnak arra is, hogy nagyszámú, kétezer főnyi hallgatóság előtt lépjen fel a szabadkai nagytemplomban a hagyományos belgyógyászati napok tiszteletére rendezett koncerten. A kórus tagjai számára ezután a hangverseny után mindig különös élményt jelentett olyan akusztikus termekben énekelni, mint amilyenek a templomok és a kolostorok. Ilyenkor az énekes érzi, hogy sokkal kisebb erőfeszítéssel énekel — magával ragadja az akusztika, amely lehetővé

teszi azt a benyomást, hogy a kórusban nem csupán húsz, hanem néhány száz ember énekel. Nem véletlen tehát, hogy a templomokban és kolostorokban gyakran hangversenyeznek, mint például az ohridi Sveta Sofiájában vagy a šibeniki katedrálisban.

1971-ben a kórus országos viszonylatban is ismertté vált. Ez év áprilisában tartották meg a Jugoszláv Zenekedvelő Ifjúság II. kongresszusát a Makarska melletti Baško Poljén. Ide minden köztársaságnak jogában állott elküldeni egy-egy együttest, melyek a kongresszus keretében rendezett hangversenyeken léptek fel. A szerbiai egyesület erre a találkozóra, amelyen a jugoszláv zenei élet számtalan élművésze is megjelent, a Pro musica kórust nevezte be.

Mielőtt Baško Poljéra indultak volna, a kórus tagjai jól tudták, hogy ez az a pillanat, amikor sikert arathatnak — bekerülhetnek a legjobb hazai kórusok közé —, vagy pedig megbukhatnak, és ezzel megintohat az együttes magába vetett hite, kérdésessé válhat a kétéves lelkiismeretes munka eredménye.

Megbeszélték, hogy a fellépésig tökéletes fegyellemmel, teljes erőbevétel nélkül gyakorolnak és csak ezután következhet a lazítás és a pihenő ezen a gyönyörű adriai nyaralóhelyen.

A kórus az első esten a hivatásos, régi hangszereken játszó, zágrábi együttes után lépett fel. Gyorsan lektüzdötte a lámpalázt, és a közönség már az első két dal után »megújrázta« éneklését. A hallgatóság nem remélt, közvetlen támogatása olyan lendületet adott a kórusnak, hogy ezzel a fellépésével fennállásának rövid ideje alatt egyik legjobb produkcióját nyújtotta.

Ez a szereplés végérvényesen bebizonyította, hogy a Pro musica átlagon felüli értékekkel és lehetőségekkel rendelkező együttes.

A belgrádi *Pro musica* c. zenei folyóirat ezt írta a hangversenyéről: »Ha mindannyian jók, valakinek akkor is a legjobbnak kell lennie. Meggyőződésünk, hogy a szabadkai Pro musica kórus éneklése a Jugoszláv Zenekedvelő Ifjúság II. kongresszusán úgy hangzott fel, mint a legjobb előadóegyüttesé, amelynek ott a helye hazánk minden zenei ünnepségén.«

Ebben az időben szoros együttműködés jött létre a Zenekedvelő Ifjúság szerbiai egyesületével, amely megszervezte a kórus belgrádi, mladenovaci és arandelovaci hangversenyeit. Időközben a Pro musica Bácsopolyán, Bácspalánkán és Szabadkán lépett fel. A tagok különösen az említett egyesület belgrádi meghívásának örültek. Egy esetleges fővárosi fellépésre már régen gondoltak, de tudták, hogy ott csak akkor léphetnek közönség elé, ha tökéletes formában vannak, mert Belgrád az a város, amely értékelné tudja a kórusmuzsikát, hiszen több mint tíz neves kórusegyüttese van.

A Pro musica belgrádi fellépésére 1971. december 13-án került sor a Freskógalériában. Ebben, a hangversenyzésre különösen alkalmas környezetben a kórus ismét tanúbizonyságot tett képességeiről.

Felfedezés Szabadkáról címmel a Politika 1971. december 22-i számában Rajko Maksimović zenekritikus a következőket írta: »Valószínű, hogy a jelenlevők többségének, mint e sorok írójának is, a szabadkai kamara-kórus nemcsak kellemes meglepetést, hanem igazi felfedezést jelentett!«

Két nappal később a kórus Arandelovacon lépett fel. Ez a vendégszereplés mélyen a tagok emlékezetébe vésődött, mert az újonnan átrendezett Fejedelmi csarnok bizonyára a legszebb volt azok közül, amelyekben eddig pódiumra léptek.

Az 1971. év tehát a kórus számára országszerte sok sikeres fellépést hozott. Eredményeit méltatva az újvidéki Dnevník 1972. január 14-i számában Ivan Mihalek zenekritikus *Előkelő társaságban* címmel a következőket írta: »Az elmúlt esztendő a szabadkai Pro musica kórus és vezetője, Égető Gabriella számára a jelentős művészi elismerés éve volt a jugoszláv nyilvánosság előtt. A 22 lelkes tag háromévi kitartó munkája meghozta gyümölcsét.«

Hogy a Pro musica kamarakórus valóban a jugoszláv kórusok »előkelő társaságá«-ba tartozik, bizonyítja, hogy meghívták az 1972 júliusában Nišben megrendezett Jugoszláv Kórusünnepségekre, amelyeket két-évenként tartanak meg tizenhat kiváló hazai és néhány külföldi kórus részvételével.

A niši vár szabadtéri színpadán, mintegy ezer főnyi közönség előtt a kórus 20 perces műsorán Palestrina, Gastoldi, Gallus, Masster, Jelić, Kodály, Maksimović és Skovran művei szerepeltek.

A kritika kedvezően értékelte fellépését. Egyedüli észrevétele az, hogy az éneklés helyenként halk volt.

Hízelgő volt a Belgrádi Televízió ajánlata is egy félórás hangverseny felvételére. A hangfelvétel a Belgrádi Rádió stúdiójában, a színes képfelvétel pedig a szabadkai városháza gyönyörű dísztermében készült.

Ez volt egyben a két éve dolgozó kórus utolsó fellépése is régi összetételében. A tagok közül egyesek folytatták tanulmányaikat, mások családi okokból hagyták abba az éneklést. A megcsappant létszám miatt úgyszólván mindent előlről kellett kezdeni.

A nemzedékcsere minden kórus sorsának elkerülhetetlen velejárója, de különösen a kis létszámú együtteseket sújtja, melyekben minden egyes tag távolléte megérezhető.

Ma a Pro musica felújított — eddig legnépesebb — együttese 28 tagot számlál. Műsora teljesen új, s nagyobb eredmények csak néhány hónap múlva várhatók.

A kórust nagy sikerrel továbbra is Égető Gabriella, a zeneiskola tanárnője vezényli, akinek felmérhetetlen érdemei vannak az együttes vezetésében. Szerénységével és alapos zenei tudásával kiérdemelte a kórus-tagok osztatlan rokonszenvét.

Az ideai tervek meglehetősen ambíciózusak. Az együttes kiskindai fellépésére készül, hangversenyt ad Eszéken az Eszék—Zombor—Szabadka kulturális együttműködés keretében, önálló esten lép Szabadka közönsége elé, Kecskeméten vendégszerepel, és természetesen a csantavéri és rumai szemlén is részt vesz.

Nem könnyű a kemény munkával szerzett tekintélyt megőrizni. Ennek a kórus régi és új tagjai is tudatában vannak. Az eddigi színvonalat mindenképpen meg kell tartani, ezért a városházán levő új próbatermekben fokozott szorgalommal gyakorolnak.

Mindennek alapján remélni merem, hogy továbbra is városunk büszkesége marad a Pro musica kamarakórus.

Gönci Sára fordítása